

РОЗРОБКА СУЧАСНОГО УГОРСЬКОГО ОДЯГУ З ВРАХУВАННЯМ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ НАРОДНОГО КОСТЮМУ

Студент Козманко Г.Й.
наукові керівники: к.т.н. Білей-Рубан Н.В.
ст.викладач Седоухова Є.В.
Мукачівський державний університет

Костюм від найдавніших часів, не тільки захищав людину, але і прикрашав і виражав певний соціальний статус. В минулі століття етнографами було досліджено угорський народний костюм Соболч-Сотмар Березької області (Угорщина) в тому сенсі як костюм селянського суспільства так і сільського населення. З XVI століття в Угорщині були прийняті певні адміністративні положення, які наказували що дозволено носити різним верствам населення (кріпакам, ремісникам, дворянам). При дослідженні угорського народного одягу етнографи велику увагу звертають на різні види одягу, на їхні форми, типи, матеріали з яких виготовляються, на їх різновид та поширення, з історичних даних намагаються визначити хід їх еволюції.

Національний костюм є виявом національної самосвідомості, етнічної самоідентифікації і водночас могутнім засобом їх формування, утвердження як в індивідуальній, так і в суспільній свідомості. Костюм має яскраво виражений знаковий характер, визначає приналежність людини до певного етносу. Він створює художній образ, втілює естетичний ідеал нації. В ньому знаходять вираз і етичні норми, уявлення. Костюм складався протягом століть, тому втілює в собі історію нації та національні цінності. У сучасному світі національний одяг служить знаком свідомої національної самоідентифікації, тобто є виразом патріотичних почуттів.

Враховуючи актуальність та сприйняття на сьогодні етнонаправленості сучасного одягу, дана наукова робота спрямована на розробку угорського костюму, для якого характерними є декорування, художні особливості та тенденції розвитку народного костюму Соболч-Сотмар Березької області (Угорщина).

В ході наукового дослідження визначено основні елементи угорського народного костюму, які є складовими одягу. Сюди відносять вироби з льону: сорочки, гаті, штани, спідниці, фартухи, ремні, та ін., вироби з овчини: „elejbőr”, „kacagány”, шкіряні жилети, „ködmön”, шуби, бунди, штани, вироби з вовни: сюри, „zeke”, „daróc”, штани. Угорський народний костюм характеризується багат шаровістю. Проаналізовано певні правила, вимоги та порядки нашарування різних видів одягу, які доводять що це система з правилами, відповідно до якої різні члени місцевої громади в різних випадках одягаються згідно вимог. Не всі види одягу вільні у виборі: деякі з них лише для щойно одружених дівчат або молодої жінки, інші можуть бути одягнені на Великдень, та інші події. Додатковим обмеженням є те, що деякі люди не завжди мають відповідний вік, соціальний статус, для яких дозволений повний комплект одягу. Велике значення має також фінансовий стан, статус в суспільстві, індивідуальні схильності, майстерність та прагнення до досконалості.

Естетично важливим є рівень виготовленого вбрання, його окремих функціонально-декоративних елементів, посадка на фігурі та гармонійність з іншими видами одягу.

Правильне поєднання складових костюмів служило для відокремлення народного образу в різних регіонах Угорщини та прагнення створити ідеальну красу.

Для вирішення поставленого завдання в даній науковій роботі виконано наступне:

- проаналізовано етнічні особливості угорського народного костюму Соболч-Сотмар Березької області та виведено основні тенденції розвитку костюму;
- розкрито конструктивні особливості костюму у взаємозв'язку з декором;
- систематизовано угорський костюм Соболч-Сотмар Березької області за стилістикою, техніками виконання оздоблень та композицією;
- з'ясовано роль вишивки в народному костюмі, її функції та різновиди з одночасним простеженням художніх особливостей ме саугорської вишивки (орнаментика, матеріали та колористика);

Практичне значення даної роботи полягає у комплексному підході до вивчення народного вбрання угорців Соболч-Сотмар Березької області, його складових та елементів декорування. На основі етнічних особливостей угорського народного костюму Соболч-Сотмар Березької області розроблено сучасний молодіжний комплект жіночого вбрання, шляхом трансформації обґрунтованого в роботі джерела творчості.